

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ
DAİRE BAŞKANLIĞI

2020

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIK, SICAK ÇARPMASI VE DONMALAR

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIKTA İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIKLAR

- **Yanık;** derinin herhangi bir fiziksel ya da kimyasal yakıcı maddeye maruz kalması sonucu doku bütünlüğünün bozulmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIK ÇEŞİTLERİ

1. Fiziksel Yanıklar

- Isı (alev, sıcak nesne vb.) ile oluşan yanıklar,
- Elektrik nedeni ile oluşan yanıklar.
- Işın ile oluşan yanıklar,
- Sürtünme ile oluşan yanıklar,
- Donma sonucu oluşan yanıklar.

2. Kimyasal yanıklar

- Asit ve alkali madde ile oluşan yanıklar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIĞIN CİDDİYETİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER

- Derinlik,
- Yanan bölge,
- Yanığın etkilediği alan/yaygınlık,
- Enfeksiyon riski,
- Yaş,
- Solunum yolunda görülen zarar,
- Hasta/yaralının önceden var olan hastalıkları.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

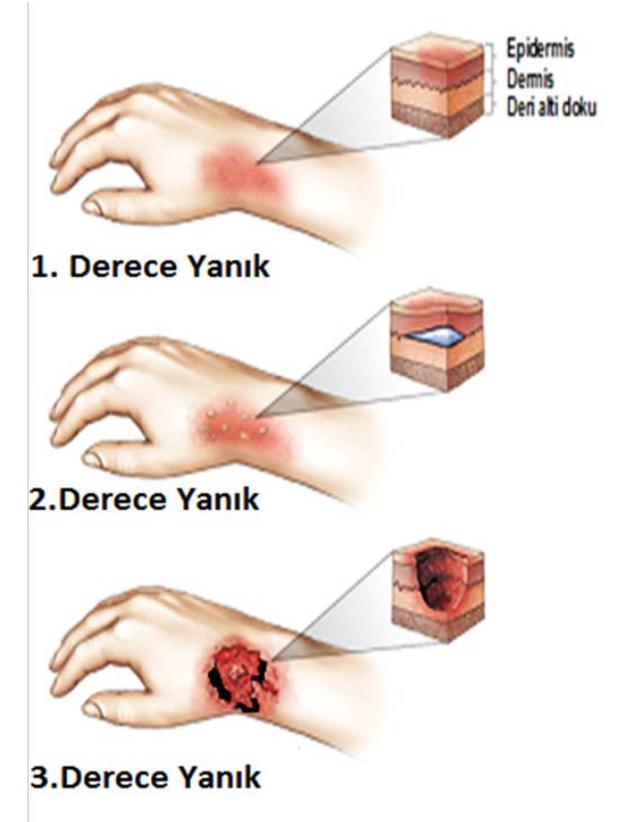
YANIK DERECELERİ

I. Derece Yanık ve Belirtileri

- Deri yüzeyinde kızarıklık,
- Ağrı,
- Yanık bölgede şişlik.

II. Derece Yanık ve Belirtileri

- Deride içi su dolu kabarcıklar,
- Ağrı.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIK DERECELERİ

III. Derece Yanık ve Belirtileri

- Derinin tüm tabakaları etkilenmiştir.
- Kaslar, sinirler ve damarlar zarar görmüştür.
- Sinirler zarar gördüğü için ağrı yoktur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIK DERECELERİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIĞIN VÜCUTTA OLUMSUZ ETKİLERİ

- Organ ve sistemlerde işleyiş bozukluğuna yol açar.
- Ağrı ve sıvı kaybına bağlı şok gelişebilir.
- Enfeksiyon oluşur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ISI İLE OLUŞAN YANIKLARDA İLK YARDIM

- Kişi hala yanıyor ise paniğe kapılması ve koşması önlenir.
- Hasta/yaralının üzeri battaniye vb. ile kapatılıp yerde yuvarlanması sağlanarak yanması durdurulur.
- Yaşam belirtileri değerlendirilir (ABC).
- Solunum yolunun etkilenip etkilenmediği kontrol edilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIKLARDA İLK YARDIM

- Yanmış alandaki deriler kaldırılmadan giysiler çıkarılır.
- Yanık bölge en az 20 dakika yumuşak akan soğuk suyun altında tutulur (Yanık yüzeyi genişse ısı kaybı çok olacağından önerilmez.).
- Şişlik oluşabileceği düşünülerek yüzük, bilezik vb. eşyalar çıkarılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIKLARDA İLK YARDIM

- Takılan/ yapışan giysiler varsa kesilir.
- Hijyene dikkat edilir.
- Su toplamış yerler **patlatılmaz**.
- Yanık üzerine ilaç ya da yanık merhemi vb. **hiçbir madde sürülmez**.
- Hasta/yaralının üzeri battaniye ile örtülür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YANIKLARDA İLK YARDIM

- Yanık bölgeler birlikte **bandaj** yapılmaz.
- Yanık yüzeyi geniş ve sağlık kuruluşu uzaksa, hasta/yaralının kusması yoksa, bilinci yerindeyse ağızdan sıvı verilerek (1 L su-1 çay kaşığı karbonat- 1 çay kaşığı tuz) sıvı kaybı önlenir.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ISI İLE OLUŞAN YANIKLARDA İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KİMYASAL YANIKLARDA İLK YARDIM

- Deriyle temas eden kimyasal maddenin en kısa sürede deri ile teması kesilir.
- Bölge **bol ve tazyiksiz suyla, en az 15-20 dakika** yumuşak bir şekilde yıkanır.
- Kimyasal madde ile temas etmiş giysiler çıkarılır.
- Hasta/yaralının üzeri örtülür.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ELEKTRİK YANIKLARINDA İLK YARDIM

- Soğukkanlı ve sakin olunmalı,
- Hasta/yaralıya dokunmadan önce elektrik akımı kesilmeli,
- Hasta/ yaralının ABC'si değerlendirilmeli,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ELEKTRİK YANIKLARINDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralıya **kesinlikle su ile müdahale edilmemeli,**
- Hasta/ yaralı hareket ettirilmemeli,
- Hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmeli,
- Tıbbi yardım istenmelidir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASI BELİRTİLERİ

- Adale krampları,
- Güçsüzlük, yorgunluk,
- Baş dönmesi,
- Davranış bozukluğu, sinirlilik,
- Solgun ve sıcak deri,
- Bol terleme (daha sonra azalır),
- Mide krampları, kusma, bulantı,
- Bilinç kaybı, hayal görme,
- Hızlı nabız.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDA İLK YARDIM

- Hasta serin ve havadar bir yere alınır.
- Hasta/ yaralının giysileri çıkarılır.
- Hasta/ yaralı sırt üstü yatırılıp kol ve bacakları yükseltilir.
- Hasta/ yaralının bilinci açıksa, bulantısı yoksa sıvı ve tuz kaybını gidermek için **1 L su, 1 çay kaşığı karbonat, 1 çay kaşığı tuz karışım**lı sıvı ya da **soda/ maden suyu** verilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDA RİSK GRUPLARI

- Kalp hastaları,
- Tansiyon hastaları,
- Diyabet hastaları,
- Kanser hastaları,
- Normal kilosunun çok altında ve çok üzerinde olanlar,
- Psikolojik ya da psikiyatrik rahatsızlığı olanlar,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDA RİSK GRUPLARI

- Böbrek hastaları,
- 65 yaş üzeri kişiler,
- 5 yaş altı çocuklar,
- Hamileler,
- Sürekli ve bilinçsiz diyet uygulayanlar,
- Yeterli miktarda su içmeyenler.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDAN KORUNMA

- Şapka, güneş gözlüğü ve şemsiye gibi güneş ışığından koruyucu aksesuarlar kullanılmalı,
- Mevsim şartlarına uygun, terletmeyen, açık renkli ve hafif giysiler giyilmeli,
- Bol miktarda sıvı tüketilmeli,
- Vücut temiz tutulmalı,

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SICAK ÇARPMASINDAN KORUNMA

- Her öğünde yeterli ve dengeli gıda alınmalı,
- Gereksiz ve bilinçsiz ilaç kullanılmamalı,
- Direkt güneş ışığında kalınmamalı,
- Kapalı mekanların düzenli aralıklarla havalandırılmasına özen gösterilmelidir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMALAR

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMALAR

Donma; aşırı soğuk nedeni ile soğuğa maruz kalan bölgeye yeterince kan gitmemesi ve dokularda kanın pıhtılaşması ile dokuda hasar oluşmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMA DERECELERİ

I. Derece Donma ve Belirtileri

- Deride soluk renk, soğukluk hissi,
- Uyuşukluk, halsizlik,
- Kızarıklık ve iğnelenme hissi.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMA DERECELERİ

II. Derece Donma ve Belirtileri

- Zarar gören bölgede gerginlik hissi,
- Ödem, ağrı, içi su dolu kabarcıklar,
- Su toplanması iyileşirken siyah renkte kabuklara dönüşür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMA DERECELERİ

III. Derece Donma ve Belirtileri

- Canlı ve sağlıklı deriden kesin hatları ile ayrılan siyah bir bölge oluşur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMALARDA İLK YARDIM

- Hasta/ yaralı **ılık** bir ortama alınarak soğukla teması kesilir.
- Hasta/ yaralı sakinleştirilir, kesin istirahate alınır, **hareket ettirilmez.**
- Kuru giysiler giydirilir.
- Ağızdan sıcak içecekler verilir.
- Su toplamış bölgeler patlatılmaz, üzerleri temiz bezlerle örtülür.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DONMALARDA İLK YARDIM

- Donuk bölge **ovulmaz**, kendi kendine ısınması sağlanır.
- Isınma işleminden sonra hala hissizlik varsa bandaj yapılır.
- El ve ayaklar bulunduğu /doğal pozisyonda tutulur (yumruk yapılmış eller açılmaz vb.) ve yukarı kaldırılır.
- Tıbbi yardım için **112** aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

